

Підпригора Віталій,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Гайбура Ю.А.,**
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Прибутковість та дохідність підприємства є одним з найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства. Вони визначають мету підприємницької діяльності. Все це вимагає уточнення сутності та змісту категорії «прибуток», яка є досить спірною і складною в сучасній економічній науці. Не дивлячись на важливість даної категорії, до цього часу відсутній єдиний підхід до визначення економічної сутності прибутку. Основною причиною різних трактувань є розбіжність поглядів на питання про природу виникнення та особливості формування прибутку. Спробу розкрити сутність прибутку робили такі класики політекономії, як Д. Мілль, Д. Рікардо, Н. Сеніор, С. Сімонді, А. Сміт, Ж.-Б. Сей, І. Фішер та ін. Також даній проблемі присвячена значна кількість наукових праць сучасних вчених, а саме: Білика В., Бланка І., Буряковського В., Філімоненка О. та ін. Проте сучасні дослідники також не дають єдиного визначення категорії прибутку. Дане питання і до сьогодні залишається актуальним та потребує поглибленого дослідження.

Прибуток – головний показник, який відображає фінансові результати діяльності підприємства, мету його діяльності. Він є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства. Саме тому одним із головних питань економіки та фінансів є визначення фінансового результату діяльності

підприємства. Прибуток виступає головною рушійною силою економічних процесів та основною метою діяльності підприємства. Він є джерелом забезпечення не лише внутрішньогосподарських потреб підприємства, а й джерелом формування бюджетних ресурсів держави.

Провівши аналіз існуючих підходів вчених до визначення поняття прибутку в економічній літературі, було виявлено, що на даний час у науковій літературі не існує єдиної точки зору щодо визначення зазначеної економічної категорії.

Тому задля успішного управління прибутком підприємства, перш за все, необхідно чітко визначити сутність поняття «прибуток», а також його складові елементи та чинники, що на нього впливають.

Загалом фактори впливу поділяються на макроекономічні (політична ситуація, правове регулювання, економічний стан, рівень конкуренції, сфера та галузь діяльності підприємства, очікування населення; екологічний стан, науково-технічний рівень розвитку) та мікроекономічні (стан об'єктів нерухомості підприємства, ступені забезпечення підприємства необхідною матеріально-технічною базою, рівні компетенції та кваліфікації персоналу, вибір режиму роботи, наявність стратегії підприємства, собівартість продукції, маркетингова політика) [3, с. 266].

Звідси, підвищення прибутковості підприємства можна досягти швидше за рахунок збільшення обсягів реалізації, а не виробництва продукції, оскільки не завжди реалізуються всі вироблені товари. Крім того, скорочення витрат забезпечить підвищення прибутковості підприємства лише за умов, коли обсяги реалізованої ним продукції (у вартісному вираженні) залишаться незмінними, зростуть або ж скоротяться на суму, меншу за суму скорочення витрат [2, с. 115].

Отже, можемо стверджувати, що основними чинниками підвищення прибутковості господарюючого суб'єкта є збільшення обсягів реалізації продукції (у вартісному вираженні) за умови одночасного скорочення витрат або ж його зростання на суму, меншу, ніж зростання обсягів реалізації;

зниження загальної суми витрат за умови незмінності обсягів доходів, їх зростання або ж зменшення на суму, меншу, ніж показник зниження витрат. Саме ці фактори, на нашу думку, впливають на зміни обсягів прибутку підприємства. Надзвичайна важливість прибутку для розвитку підприємства вимагає формування дієвого механізму управління ним.

Механізм управління формуванням операційного прибутку базується на врахуванні тісного взаємозв'язку цього показника з обсягом реалізації продукції, доходами та витратами. Цей взаємозв'язок в фінансовому менеджменті має назву «Взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації та прибутку» (Cost – Volume – Profit – relationships «CVP») і дозволяє визначити вплив факторів на формування прибутку та забезпечити ефективне управління цими процесами.

Ця концепція настільки поширена в управлінських розрахунках, що торкає фактично всіх сфер діяльності менеджера. Завдяки широким можливостям використання аналізу витрат – обсяг – прибуток являє собою кращий інструмент, яким тільки користується менеджер, для виявлення схованого потенціалу прибутковості, існування якого можливо в будь-якій організації.

В умовах конкуренції, проблема ефективного управління підприємствами та організаціями набула особливої важливості, що обумовлено необхідністю досягнення головної мети діяльності – прибутку [1]. Прибуток як важливий критерій ефективності управління підприємствами та організаціями протягом усього ХХ століття зумовив появу цілої низки концепцій, які дозволяють не тільки забезпечити рентабельність, ефективність і високу економічну активність, а й сформувати довгострокові конкурентні переваги не тільки на національному ринку, а й на світовому.

Таким чином, Прибутковість підприємств є ключовим показником, який одночасно відображає результати фінансово-господарської діяльності та забезпечує ідентифікацію напрямів і резервів її підвищення. Розроблення політики управління прибутковістю підприємства є багаторівневим, складним процесом, потребує як уваги з боку керівництва, так і певного фінансування.

Однак, результатом цього процесу є стабільний розвиток підприємства, ефективність його діяльності, зміцнення конкурентних позицій на ринку тощо. Саме тому завданням кожного підприємства є правильно сформована цінова стратегія та вибір оптимального обсягу виробництва.

Список використаних джерел

1. Мілька А. І. Сучасний інструментарій управління прибутковістю підприємств і організацій в ринкових умовах господарювання // Сучасні проблеми економіки і менеджменту : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 10–12 листопада 2017 року / Національний університет "Львівська політехніка", Інститут економіки і менеджменту, Інститут післядипломної освіти. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. С. 552–553.

2. Оксенюк Т.М. Фактори підвищення прибутковості підприємства: еволюційний аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 13. Частина 3. 2015. С. 115–118.

3. Підлісна О.А. Управління прибутковістю підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. Випуск 22. 2018. С. 266–272.

4. Гайбура Ю.А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. Вип. 15. 2015. С. 150–154.